

Informacja ogólna o instytucji upoważnionego przedsiębiorcy (AEO)

Celem ułatwienia legalnego handlu oraz zwiększenia bezpieczeństwa dostaw ustanowiono we Wspólnocie Europejskiej instytucję upoważnionego przedsiębiorcy AEO.

Instytucja upoważnionego przedsiębiorcy opiera się na dwóch założeniach:

1. z jednej strony zmierza do stworzenia bezpiecznego łańcucha dostaw, przez który rozumiemy proces od produkcji towarów przeznaczonych na wywóz, po ich dostawę do odbiorcy finalnego; proces, w którym występują różne podmioty – partnerzy handlowi, tacy jak producenci, eksporterzy, spedytorzy, przewoźnicy, agenci celni oraz importerzy. W niektórych wypadkach wszystkie takie podmioty są znane i mogą między nimi istnieć długotrwałe stosunki, podczas gdy w innych wypadkach, mogą się często zmieniać lub nawiązywać wzajemne relacje tylko na potrzeby jednej transakcji. Bezpieczny łańcuch dostaw ma w swym założeniu zminimalizować zagrożenia fiskalne, jak również zagrożenia związanych przykładowo z bezpieczeństwem publicznym, zdrowiem, środowiskiem naturalnym.
2. z drugiej strony stanowi element systemu zarządzania ryzykiem zmierzającego do optymalizacji kontroli celnych i ukierunkowanie ich na te obszary, gdzie ewentualne ryzyka mogą istnieć.

W dobie globalizacji, konteneryzacji, gdzie szybkość i wielkość obrotu stawia nowe wyzwania przed organami celnymi, organy celne muszą ukierunkować swoje czynności kontrolne na te obszary, które mogą stanowić potencjalne zagrożenie, a wycofać część swego władztwa z tych obszarów, które zostały sprawdzone i uznane za wiarygodne. Nowe regulacje umożliwiają organom celnym przyznawanie świadectwa AEO tym podmiotom, które zostały poddane procesowi audytu i uchodzą za niezawodne. Dla przedsiębiorców wiąże się to z korzyściami w formie ułatwień proceduralnych, jak ułatwień w zakresie kontroli i dozoru celnego.

Instytucja upoważnionego przedsiębiorcy została ustanowiona przez Komisję Europejską na bazie opracowanego przez Światową Organizację Celną programu ramowego „Framework of Standards”, którego celem było uproszczenie i zabezpieczenie globalnego handlu, między innymi, poprzez stworzenie bezpiecznego łańcucha dostaw oraz zachęcanie przedsiębiorców do tego, aby przepływ towarów następował przez łańcuch dostaw, w którym wszyscy partnerzy są wiarygodni i stosują wysokie standardy bezpieczeństwa. Program ten ze swej strony stanowił odpowiedź na amerykański system bezpieczeństwa kontenerowego i obowiązującą w nim zasadę przedstawiania danych dotyczących przesyłki przed jej przybyciem do portu przeznaczenia, w celu umożliwienia służbom celnym przeprowadzenia analizy ryzyka w oparciu o konkretne dane dotyczące towarów. Wzorem tej procedury, Wspólnota Europejska wprowadziła zasadę uprzedniego składania deklaracji skróconej przed przybyciem lub wyprowadzeniem towarów z obszaru celnego Wspólnoty. Instytucja upoważnionego przedsiębiorcy, w założeniu, ma być istotnym elementem tego programu; została wprowadzona do porządku prawnego w drodze rozporządzenia Parlamentu i Rady (WE) nr 648/2005 z dnia 12.04.2005r. zmieniającego Wspólnotowy Kodeks Celny (Dz.Urz.L 360/64) i weszła w życie z dniem 1 stycznia 2008 roku.

Ustawodawca unijny ustanowił trzy rodzaje świadectw:

1. świadectwo AEO – uproszczenia celne,
2. świadectwo AEO – bezpieczeństwo i ochrona,
3. świadectwo AEO – uproszczenia celne/bezpieczeństwo i ochrona.

KIM JEST UPOWAŻNIONY PRZEDSIĘBIORCA?

Upoważniony przedsiębiorca to podmiot, który:

- w ramach prowadzonej działalności gospodarczej jest włączony w czynności określone przepisami prawa celnego,
- posiada co do zasady siedzibę na obszarze celnym wspólnoty,
- spełnia warunki i kryteria określone przepisami prawa.

Upoważniony przedsiębiorca:

- odpowiednio przestrzega prawo celne, to znaczy w okresie ostatnich trzech lat nie dopuścił się poważnego, bądź powtórnego naruszenia przepisów celnych.
- w odpowiedni sposób zarządza ewidencjami handlowymi i, gdzie zachodzi taka potrzeba ewidencjami transportowymi.

W trakcie prowadzonego przez organ celny postępowania audytowego, badaniu podlegają m.in. systemy księgowo, logistyczne i teleinformatyczne funkcjonujące w przedsiębiorstwie; procedury obsługi licencji i pozwoleń, archiwizacji, ochrony danych, bezpieczeństwo dokumentacji i informacji. Konkretno wymagania stawiane są również pod adresem polityki firmy w zakresie wdrożenia odpowiedniej struktury administracyjnej i systemu kontroli wewnętrznej.

- jest wypłacalny finansowo, innymi słowy posiada udokumentowaną wypłacalność finansową w okresie ostatnich trzech lat.
- nadto, posiadacz świadectwa z elementem - bezpieczeństwo i ochrona, gwarantuje odpowiednie standardy w zakresie bezpieczeństwa i ochrony.

Organy celne poddają kontroli budynki związane z prowadzoną działalnością gospodarczą, tereny i jednostki cargo, środki wdrożone celem identyfikacji partnerów handlowych, wymogi w zakresie bezpieczeństwa funkcjonujące w samym przedsiębiorstwie, jak również w relacjach z firmami zewnętrznymi, które świadczą różne usługi na rzecz przedsiębiorcy etc.

JAKIE KORZYŚCI CZERPIE PODMIOT GOSPODARCZY Z TYTUŁU POSIADANIA STATUSU AEO?

- podlega mniejszej liczbie kontroli fizycznych i kontroli dokumentów w porównaniu z innym przedsiębiorcami, którzy tego statusu nie posiadają.
- jego przesyłki, wytypowane do kontroli na podstawie przeprowadzonej analizy ryzyka, podlegają priorytetowemu traktowaniu.
- kontrola celna na wniosek upoważnionego przedsiębiorcy może zostać przeprowadza w miejscu innym niż urząd celny (np. w siedzibie przedsiębiorcy), jeżeli takie rozwiązanie będzie skutkowało mniejszymi opóźnieniami lub niższymi kosztami dla podmiotu AEO.
- posiadacz świadectwa z elementem - bezpieczeństwo i ochrona - może składać przywozowe i wywozowe deklaracje skrócone z ograniczoną liczbą danych

bezpieczeństwa. Również przewoźnicy, spedytorzy i agenci celni, posiadający niniejsze świadectwo będą mogli składać przywózowe i wywózowe deklaracje skrócone z mniejszą liczbą danych bezpieczeństwa, jeżeli dokonują przywozu lub wywozu towaru na rzecz posiadacza świadectwa AEO.

W pełni, z ułatwień w tym zakresie, przedsiębiorcy będą korzystać od dnia 1 stycznia 2011 roku, gdy uprzednie przedkładanie deklaracji skróconych organom celnym stanie się obligatoryjne.

- posiadacz świadectwa z elementem - bezpieczeństwo i ochrona – może zostać uprzednio powiadomiony przez organy celne, jeszcze przed fizycznym przybyciem towarów na obszar celny Wspólnoty, o fakcie wytypowania, na podstawie przeprowadzonej analizy ryzyka, jego przesyłki do dalszej kontroli. Powiadomienie takie, zostanie dokonane jednak tylko w przypadku, gdy nie zagraża możliwości przeprowadzenia kontroli celnej.
- podmiot, który legitymuje się świadectwem z elementem - uproszczenia celne, ma szybszy i łatwiejszy dostęp do uproszczeń określonych przepisami prawa.

W przypadku złożenia wniosku o przyznanie takich uproszczeń, organy celne nie badają ponownie warunków i kryteriów, które były już zbadane na etapie przyznawania statusu AEO.

Niezależnie od wyżej wymienionych korzyści, bezpośrednio wynikających z przepisów prawa, można również wymienić pewną gamę korzyści pośrednich, do których zaliczymy:

1. uznawanie statusu AEO we wszystkich krajach członkowskich Wspólnoty Europejskiej,
2. uznawanie statusu AEO przez państwa trzecie na podstawie zawieranych porozumień administracyjnych o wzajemnym uznawaniu programów bezpieczeństwa,
3. priorytetową obsługę wszelkich wniosków składanych przez podmioty AEO,
4. tworzenie przez organy celne, w ramach posiadanych możliwości technicznych, specjalnych miejsc obsługi upoważnionych przedsiębiorców,
5. nie żądanie przez organy celne złożenia zabezpieczenia finansowego, gdy jest ono fakultatywne.

Niemniej jednak z doświadczeń przedsiębiorców, którzy już uzyskali świadectwo AEO, wynika, że osiągnęli oni również korzyści, które nie były bezpośrednio związane ze stroną celną ich działalności, a pośrednio wynikały z procesu przygotowania przedsiębiorstwa do postępowania audytowego. Wśród najczęściej wymienianych było: usprawnienie procesów w przedsiębiorstwie, stworzenie procedur w różnych obszarach jego działalności, poprawa bezpieczeństwa i komunikacji pomiędzy partnerami w łańcuchu dostaw.

Jednakże, AEO to nie tylko korzyści dla organów celnych i przedsiębiorców, ale również dla regionu, w którym mają one swoją siedzibę. Status AEO to swoisty znak jakości. Podmioty, które posiadają status AEO, przyciągają inne firmy o podobnym statusie, wchodzą we wzajemne relacje gospodarcze, tworzą razem bezpieczny łańcuch dostaw, który korzysta z większej liczby uproszczeń i ułatwień celnych.

Istnienie w danym regionie firm o statusie AEO pozytywnie wpływa na jego wizerunek, zachęca potencjalnych inwestorów, którzy wiedzą, że znajdą tu sprawdzonych partnerów handlowych, aktywne inwestycje w bezpieczeństwo i ochronę oraz sprawną obsługę celną. Organy celny promując instytucję upoważnionego przedsiębiorcy, promują również swój region.